

Tas Latweeschu lauschu draugs.

1834. 24. Mei.

21ma lappa.

Taunas sinnaš.

No Maškawas. Tai pašchâ deenâ, kad augsti zeenigs leelwiršts Alek- fanders Nikolajewiſch Pehterburgâ tiffe ſwehriſnahts par krohna mantineeku un par karrawihru, wiſch arri Maškawas general-gubernatoram 50,000 rublus fuhtija, lai isdalla atkal ſawas pilſſehtaſ nabbageem; jo ar ſcho dahwanu jauns leelwiršts ſawu labbu prahtu grihboght tai pilſſehtaſ paraſhdih, ſas jau no wez- zeem laiſkeem eſſoht Kreewu Reifereem wiſſmihtaka pilſſehta un fur wiſch arri patſ eſſoht peedſimmiſ.

No melnaſ juhras maſſaſ. 25tai April-deenai nahſoht laudiſ tur pa daſchahm puſſehm, ſas pee Kreewu ſemmes peederr, ſchâi gaddâ nu jau ohtrureiſ nomanniſa, ſa ſemme druſzin trihzeja.

No Prankpurteſ pilſſehtaſ pee Main-uppeſ, Wahzſemmê. Brih- numſ, ſa laudiſ Wahzſemmê taſ naw wiſſ tiſ gudri, kâ brihſcham no winneem dohmajam! — Luht! tuhwu pee leelaſ Prankpurteſ, fur labbu un augſtu ſfohlu deewſgan, brangſ zeemſ irr. Tur tâpat 20tâ kâ arri 21mâ April-deenâ ap puſſ- deenaſ laiſku leetuaſ lihje itt kâ ar ſpanneem gahſtſ; taſ tiſ beeſchi ar dſelteneem puttekteem biſa ſajauktſ, ſa ſchee wiſſeem pelkeem kâ plehwite mettahſ wirſû, un ſa uſ eelaſhm, kad uhdenuſ jau biſa notezzejiſ, ar rohkahm to dſeltenumu warreja ſanemt. Laudiſ, to zittkahrt wehl ne kad naw redſejuſchi, brihniſ brih- nojahſ un runnadami un rakſtidami ſtahtſija, ſa pee winneem tâpat kâ wezzôſ laiſôſ Sodomâ un Go-morrâ tihſ ſehſ eſſoht lihjiſ. Un to winneem neween wiſſi zitti mulki pa Wahz'- un Pruhſchu-ſemmi tizzeja, bet arri awiſſeſ to ſahze daudſinaht, mumaſ par ſkaidru ſihmi, ſa paſchi tee mahzihti kungi, ſas winnaſ ſarakſta, pawiſſam wehl ne ſinn, zaur ko brihſcham, kad leetuaſ moi wehtraſ moi

pehrkona gaisâ lihst, semme paleef gluschi kâ ar dselteneem puttekleem apkaisht-
ta. — Muhfu pussês jau drihs katrs behrns labbi sinn, ka tas dseltenums, kas
brihscham ar leetu nokriht, naw fehrrs, bet tik tee dselteni puttekti, kas no preedu
seedeem zaur wehju woi zaur pehrkona us augschu gaisu kahpuschi, ar leetus
lihshchanu atkal nonahf semmê. Zapeh; arri noteef, ka tik tannî laikâ, kad pree-
des seed, tahds dseltenums brihscham eefsch leetus atrohnahs, un ka tas muhfu
pussês, fur pasaul' dauds preedu aug, pawissam tik retti ne gaddahs, kâ zittâs
semmês. — Ja tomehr kahds gudrineeks tew grihb eerunnahf, ka schis dselte-
numms effohf fehrrs, jo eefweests uggunî arri tâpatt deggoht kâ fehrrs; tad fa-
krahji pawaffaras laikâ winna preekschâ no preedu kohkeem labbu sauju seedu,
uskaisi winnu dseltenus, swekkainus putteklus us papihru, un tuhwu pee deg-
goschas swezzes turredams, eefweedi, ar pirktu lehninam papihru no appakshas
fisdams, winnus uggunî, tad schee seedu puttekti winna azzim redsoht, arri degs
tihri kâ fehrrs. Bet luhdsams, to isprohwedams, fargees no ugguns' grehka.

No Schwizzeru semmes. Zif brihnum' augstu kalnu, kâ tannî semmê
blakku blakkam stahw, naw kohpâ redsami zittâ pasauls mallâ. Fur irr kalni,
kas lihds 13 tuhkstohsch pehdas augstumâ, ka tu no leijas winnu wirsgallu ne
mas ne warri redseht ais padebbescheem, un ka tew pahri deeninâs waijadsehtu
kahpt, pirms panahktu us augschu, un tur augschpuffê seema pastahw pa wissu
gaddu, kautgan leijâ arween jauks waffaras laizinsch. Pa wiss'em scheem kal-
neem, fur wehl tik augsti naw, aug brangas sahles un tadeht arri tannî semmê
lautini wisswairaf dohdahs us lohpu kohpschenu un sweesta un feera taifschenu.
Daschi, kas firtu gaisu mihlo, sawas ehjinas irr uszircuschî leijâ, un atkal zitti,
kas tik firtu ne mihlo, dsihwo kalnôs. Dascheem kalneem gan weegla uskahp-
schana, bet zitti tik stahwi, ka zilweki teem wehl muhscham naw usgahjuschi. —
Zat aprinkî, ko sau; Graubindes, stary zitteem leeseem afmina kalneem weens
irr, kas no weenas pusses deewsgan labbi useijams, bet no ohtras pawissam
naw panahkams, jo tê winsch leijas pussê brihnum' stahws un augschâ winnam
daschi warreni afmina gabbali itt kâ raggi stahw us' preekschu, tâ, ka katram zil-
wekam, kas no zittas semmes atnahzis, tê no leijas tik us augschu skattahs, bailes
ween usnahf, ka winnam ne azzumiektî tahds leels afmina gabbals uskriht wirsâ.
Bet schahs semmes eedsihwotajeem bailes pawissam naw no tahdas breefmas;
eeraddinajuschees to redseht, winni zittkahrt tê wehl paschâ leijâ, tuhwu klast pee

kalna, appaksch pascheem kalna raggeem zeemu irr usbuhwejuschi, un lihds schim gaddam labbâ duhschâ tē dshwoja. Tomehr schat pawassarâ, kad atkal sneegs un leddus us kalna widdu sahze iskuhst, un uhdens wiffâs mallâs ar leelu warru no kalna gahsahs leijsâ, tad weens no teem leeleeem raggeem noschlihrs no kalna un kritte leijsâ, bet, flawehts Deews! ahr zeema rohbescheem. Bet nu jau nab-badsineem flaidri mannams, ka ohtrs gabbals, kas simtreis leelaks pahr to pirmu: 600 pehdas garrumâ, druszin jau kustahs, drihs arri krittihjs leijsâ, ak! un tad wiffu zeemu pohstihjs. Masi druppi pagahjuschâ mehnesi jau nokritte, kalna plihsumi palikke plaschaki un wifs leels gabbals jau pamasihinam dewahs 25 pehdas wairak us leiju. Zif drihs warredams, jau ikkatsr steidsahs, sawas leetas fanemt un eet dshwoht zittâ puffē.

S e h j a m â l a i f â.

Mehreni.

Us diwahm balsim dseedams.

1. Mehš ar=ram un mehš seh = jam Gan sem-mê seh = kli = nu; Mehš

darram, to mehš speh = jam: Deews ween dohd swehti = bu. Witsch fuh-ta lee=tu=

ti = nu Un fau=les sil = tu = nu, Pa = schkire ar swehtu sin = nu Mums

roh=ku dar = bi = nu. Wiffa lab=ba bah=wa-na irr no augsche=

nes; Tad pa=tei=zeet, tad pa=tei=zeet tam tehwan augffi = bâ.

2. Kas ween wifs apfahrt rahdabs,
 No Deewa wifs irr dohts,
 Lai buhtu leetas fahdas,
 Lai pihschlihts — faules gohds!
 No winna kohu jaukums,
 No winna weesulis,
 No winna druwu taukums,
 No winna puttenis.
 Wiffa labba dahwana irr no augschenes;
 Tad pateizeet, tad pateizeet tam tehwan
 augstibâ.

3. Winsch wehle faulei zeltees,
 Winsch wadda mehnesi,
 Winsch pawehl wehjeem weltees,
 Winsch atwerer debbefi.
 Winsch dohd mums preeku sinnas
 Un fahrtu waidstau,
 Dohd lohpeem gannibinas
 Un laudim labbibu.
 Wiffa labba dahwana irr no augschenes;
 Tad pateizeet, tad pateizeet tam tehwan
 augstibâ.

— Im —

K w e e f c h u = g r a u d i n f c h.

33. Woi runnahr, woi kluffu zeeft?

Ebreëreem irr fakkams wahrds: kad runnaschana maksajama ar sudraba-graffi, tad kluffuzeeschana jamaksa ar diweem. — Klausheet pafazzinu! — Urtscham ohrmannim bija tahds ammats, ka ne par kahdu leetu nemahzeja kluffu zeeft. Lai nu pratte, lai nepratte, taf jarunna bija par wiffu. Tadeht schim aischahjuscham no schihs pafaules teek spreests, ka zittadi parahdihse palikt naw brihw, ka ween ar tahdu sinnu, ka tur neweenu wahrdu nedrihkt runnahr. Anzis apfehshahs parahdihse rohku us muttes turredams. Eet garram diwi engeli un nesh balki schkehrscham, ta ka abbi galli ikazzumirkkus peedurrahs. Anzis nogreesch azzis un zeesch kluffu. Nesh diwi engeli fmoell uhdni no affas haurâ traukâ. Anzis nogreesch waigu ohrâ puffe. Sahf weens engelish puhst us rumpetes atschugarniffi to pee muttes lifdams. Jau Anzim grihbahs wiinku issmeest, bet wehl peeminna, kas winnam pawehlehts un apwaldahs. Tad engelish par ohrmanni isgehrbees brauz garram un eedsenn wahgus dsikkâ bedre. Pa tam juhds diwi sirgus preekschâ, diwus pakkatâ un dsenn, fo jauda, lai schee iswell wahgus no bedres ahrâ. Nu muhsu ohrmanni pahreemim dusmas; winsch sahlf brehkt pilnâ rihtlê: ak tu nosohdams nejhga. bet wiffi zitti wahrdi palikke nerunnati, jo no parahdihses tuhdahtin bija jaect ahrâ.

Juhs teikheet, ka behrnu-pasalka. — Nu, nu — mahzibas arr netruhkt. Za jau leela skahde nebuhtu, ka daschs no winnas mahzitohs mehli waldirht. Allasch, mans behrens, kad gudraki laudis runna, woi kad wehl pats Deews tew mahza, tad peeminni Dahwida wahrds: "es palikschu tihri kluffu un neatdarischu sawu mutti. Zu gan padarrisi!" — (Dahw. ds. 39, 10.) — Im —

Lihds 22. Mei pee Nihges irr atnahkuschu 318 kuggi un aischbraukuschu 136.
 „ 15. Mei pee Leepajas irr „ 43 „ „ „ 35.

Brihw drikkheet. No juhrmallas-gubbernementu augstas waldischanas puffes:

Dr. R. L. Grave.